

KÚRIA

Bfv.II.703/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év október hó 15. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Poják László V. rendű terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Békéscsabai Járásbíróság 10.B.256/2012/121. számú, illetőleg a Gyulai Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.301/2013/31. számú ítéletét az V. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Békéscsabai Járásbíróság a 2013. május 9. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 10.B.256/2012/121. számú ítéletével az V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki orgazdaság büntettségében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 326. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont - tényállás 3. pont] és orgazdaság vétségében [korábbi Btk. 326. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont - tényállás 5. pont].

Ezért az V. rendű terheltet - halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt - 1 év 10 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjáról, egy korábbi ítélettel kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2014. február 6. napján nyilvános ülésen meghozott és

kihirdetett 1.Bf.301/2013/31. számú ítéletével az első fokú ítéletet az V. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta: a börtönbüntetést 1 év 6 hónapra enyhítette és vele szemben 25.000 forint vagyonelkobzást rendelt el - egyebekben azzal hagyta helyben az első fokú ítéletet, hogy az V. rendű terhelt cselekményeinek helyes jogszabályi megjelölése a (korábbi) Btk. 326. § (1) bekezdés 3. fordulat, (3) bekezdés a) pont és 326. § (1) bekezdés 3. fordulat, (2) bekezdés a) pont.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen felülvizsgálati indítványt nyújtott be - védője útján - az V. rendű terhelt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontját, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdés I.c) pontját megjelölve, a tényállás 3. pontja kapcsán törvényes vád hiánya miatt, az eljárás megszüntetése és az iratoknak a Békéscsabai Járási Ügyészségnek megküldése, továbbá a tényállás 5. pontja kapcsán fennmaradó orgazdaság vétségét érintően a büntetés enyhítése érdekében.

Az V. rendű terhelt indokai szerint

- az orgazdaság szándékosan elkövethető bűncselekmény, melynek tényállási eleme, hogy a terhelt tudjon a dolog meghatározott bűncselekményből származásáról,
- ezt a tudati tényezőt a tényállás 3. pontja kapcsán a vádirat nem tartalmazta, így nem bűncselekményt írt le, ezáltal a vád nem volt törvényes,
- ha a cselekmény pontos körülírása hiányos, akkor anyagi jogi következtetés levonására alkalmatlan (BH 2009.267.), a bíróság általi bizonyítást a vád törvényességének vizsgálata megelőzi, bizonyítással a vád hiányossága nem pótolható (BH 2009.140.), a cselekmény körülírása körében szükséges és egyben elégséges, ha a történeti tények leírása olyan mértékben konkrét, hogy abból, bebizonyítotttságot feltételezve, bűncselekményre lehet következtetni (BH 2011.219.),
- a vádbeli szövegezést az elsőfokú ítéleti tényállás szó szerint „fenntartotta”, majd a másodfokú bíróság azt kiegészítette ugyan a hiányolt tudati tényezővel, de erre eljárási lehetősége nem volt, mert törvényes vád hiányában az eljárást csak megszüntetni lehet, s az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a vádirat beérkezése után az ügyészt a vádirat hiányosságának pótlására hívta volna fel,
- a másodfokú bíróság tévesen mondta ki, hogy „a tudatállapot megjelenítése... a törvényes vád megállapításának nem feltétele” (másodfokú ítélet 7. oldal utolsó bekezdés).

A Legfőbb Ügyészség a BF.894/2014/1. számú átiratában az V. rendű terhelt indítványát nem találta alaposnak, és indítványt tett a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartására.

A Legfőbb Ügyészség szerint

- a vádirati tényállás valóban nem tartalmazza a hiányolt tudati tényezőt, de az logikailag egyértelműen következik a leírtakból,
- amikor a cselekmény részesei ilyen tudattartalommal nem rendelkeztek, azt az ügyész a vádirat 5. oldalának 3. bekezdésében kifejezetten rögzítette,
- a másodfokú bíróság törvényesen egészítette ki a tényállás 3. pontját az V. rendű terhelt tudattartalmával, aminek alapjait az elsőfokú eljárásban a tárgyaló ügyész a vádbeszédben részletesen kifejtette.

III.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Kúria megállapította, hogy a bíróság nem járt el törvényes vád hiányában.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a megjelölt ún. feltétlen (más megjelöléssel: abszolút) eljárási szabálysértéssel került sor. A Be. 373. §-a (1) bekezdésének I.c) pontja pedig előírja, hogy hatályon kívül helyezést és az eljárás megszüntetését vonja maga után, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt el.

A Be. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság ítélezése során törvényes vád alapján jár el. A Be. 2. §-a (2) bekezdésének értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi. A törvényes váddal szemben támasztott feltételek konjunktívek (együtt érvényesülők), bármelyikük hiányában elesik a vád törvényessége.

A vád törvényessége nem kevesebb, mint amit a Be. 2. §-ának (2) bekezdése megkövetel, de annál nem is több. A vád törvényessége valójában a vádirattal szemben támasztott tartalmi követelmények [Be. 217. § (3) bekezdés] minimuma.

A bíróság e körben azt vizsgálja, hogy a benyújtott vád alaki és tartalmi szempontból eljárásra alkalmas-e [Be. 267. § (1) bekezdés j), k) pont; 309. § (1) bekezdés, 332. § (1) bekezdés d) pont], s ha alkalmasnak találja, ügydöntő határozatában dönt a vádról [Be. 257. § (1) bekezdés 2. mondat].

A felülvizsgálati indítvány a büntetőtörvénybe ütköző cselekmény pontos körülírásának hiányát állította. A Kúria 1. BKv számú büntető kollégiumi véleményének A.1.2.b. pontja szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul

tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét stb.

Az sem kétséges, hogy az indítványban hivatkozott bírósági határozatok az ítélezési gyakorlatot tükrözik. Az ítélezési gyakorlat azonban sohasem támasztott olyan kifejezett igényt a vádbeli tényállással szemben, hogy az az elkövető tudattartamát direkt módon jelölje meg.

Az ítélezési gyakorlat elfogadta azt a vádemelési gyakorlatot, amely a vádiratban hiánytalanul megjelöli az adott bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, amelyekből aztán következtetést lehet vonni rá, hogy egyrészt bűncselekmény valósult meg, másrészt arra is, hogy azért az elkövető büntetőjogi felelősséggel tartozik, melynek szerves része a tudattartalma.

Azaz, ha az ügyész kizárólag szándékosan elkövethető bűncselekmény miatt emel vádat, abban általában szükségtelen az elkövető tudattartalmára külön utalni, ugyanis ésszerű alapon feltehető, hogy az ügyész szerint az elkövető tudata átfogta mindazt a körülményt, ami az ő szándékosságát megalapozza (pl. ha a terhelt a tűzfegyveréből közvetlen közélről célzott lövést ad le a sértett fejére).

Az ügyész természetesen a vád egyértelmű behatárolása végett megjelölheti, hogy az adott cselekménynek van vétlen közreműködője (pl. volt, akinek hiányzott a dolog meghatározott bűncselekményből származásának a tudata, miként erre helytállóan utalt is a Legfőbb Ügyészség), s ebből aztán végképpen következik, miszerint az ilyenként a vádemelés alól ki nem vont, sőt vádoltként meg is jelölt V. rendű terheltet az ügyész félreérthetetlenül a dolog meghatározott bűncselekményből származásának tudatában cselekvő személynek tekintette.

Az indítvány kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság kiegészítette a tényállást a hiányolt tudati tényezővel. A másodfokú bíróság valójában nem kiegészítéssel élt, hanem a tényállás részévé tette azt, amit az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában tényként megállapított (lásd: első fokú ítélet 25. oldal 2. bekezdésében az V. rendű terheltnek „tudnia kellett”).

Az V. rendű terhelt egyébként pontosan értette a vád mibenlétét a tényállás 3. pontja kapcsán is, hiszen a bíróság előtt azzal védekezett, hogy az I. rendű terhelt nem közölte vele, és fel sem merült, hogy a motor bűncselekmény elkövetéséből származik (első fokú ítélet 18. oldal 5. bekezdés).

Mindezekre figyelemmel a vád törvényes volt, nem iktatta ki a kellő

bíróági kontroll és az azzal szembeni hatékony védekezés lehetőségét.

Ekként az alapügyben a bíróság nem járt el törvényes vád hiányában, az indítvány állítása nem bizonyult alaposnak.

A Kúria megjegyzi, hogy a törvényes vád hiányának eljárásjogi következményét feltétlenül le kell vonni, ez azonban - szemben az indítvánnyal - nem vádirati kellékhány, amit a bíróság maga pótolhat, avagy az ügyész megkeresésével pótolthat [Be. 268. § (1) bekezdés 3. mondat 1. fordulat, Be. 275. § (1) bekezdés, Be. 305. § (2) bekezdés, Be. 309. § (1) bekezdés].

A bemutatottak folyamánként a Kúria - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata alapján tanácsülésen, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulata szerinti összetételben eljárva - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt. A megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján az V. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. október 15.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

*tisztviselő
Bné*